

Datum van inontvangstneming : 28/08/2017

Zaak C-452/17

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

27 juli 2017

Verwijzende rechter:

Tribunal de commerce de Liège (rechtbank van koophandel Luik (België))

Datum van de verwijzingsbeslissing:

20 juli 2017

Verzoekster:

Zako BVBA

Verweerster:

Sanidel NV

Vonnis

in de zaak

ZAKO, besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid met statutaire zetel te 6900 Marche-en-Famenne [OMISSIS]

verzoekster

[OMISSIS]

tegen

SANIDEL, naamloze vennootschap met statutaire zetel te 6900 Marche-en-Famenne[OMISSIS]

verweerster

[Or. 2]

[OMISSIS]

I.-PROCEDURE:

[OMISSIS]

II.- UITEENZETTING VAN HET GESCHIL:

II.A.- Relevante feiten:

- Verzoekster en de vennootschap EURO EQUIPEMENT werden met name door ██████████ opgericht op 26 november 2002 met als statutair doel de aankoop en verkoop van roerende zaken, machines, uitrustingen, computers, woninginrichtingen, huishoudelijke apparatuur, enz., via import en export, via detail- en groothandel, nieuw of tweedehands;
- verweerster is een onderneming die een zaak voor de verkoop van hoofdzakelijk sanitair en daarnaast inbouwkeukens exploiteert;
- ██████████ was vanaf einde 2007 tot en met 30 oktober 2012 werkzaam als verantwoordelijke voor de afdeling inbouwkeukens van verweerster;
- zijn werkzaamheden werden aanvankelijk gefactureerd door de vennootschap EURO EQUIPEMENT, die hij bestuurt;
- vervolgens werden zij gefactureerd door verzoekster, waarvan hij eveneens de bestuurder is;
- de overeenkomst tussen partijen is niet schriftelijk vastgelegd; **[Or. 3]**
- op 30 oktober 2012 deelt verweerster verzoekster officieel mee dat zij de contractuele relatie zonder vergoeding of opzeggingstermijn beëindigt;
- de daaropvolgende dag sommeert verzoekster verweerster op grond van de wet betreffende de handelsagentuurovereenkomst haar een opzeggingsvergoeding, een uitwinningsvergoeding, twee facturen en provisie te betalen;
- op 6 november 2012 brengt verweerster hiertegen in dat de overeenkomst niet als een handelsagentuurovereenkomst kan worden gekwalificeerd en dat de vordering van verzoekster derhalve niet gerechtvaardigd is;
- daarop dagvaardt ██████████ verweerster tot betaling van vergoedingen en achterstallige provisie voor de tribunal du travail de Marche-en-Famenne (arbeidsrechtbank Luik, afdeling Marche-en-Famenne), die de vordering bij vonnis van 21 februari 2014 ontvankelijk maar ongegrond verklaart op grond dat de overeenkomst tussen partijen niet kan worden gekwalificeerd als een handelsvertegenwoordigersovereenkomst kan worden gekwalificeerd, maar als een aannemingsovereenkomst dient te worden aangemerkt;

- op 9 september 2015 wordt dit vonnis bevestigd door de Cour du travail de Liège, division de Neufchâteau (arbeidshof Luik, afdeling Neufchâteau), elfde kamer;
- op 6 juni 2016 dagvaardt verzoekster verweerster voor de onderhavige rechtbank, waarbij zij zich nu ter ondersteuning van haar vordering beroept op het bestaan van een aannemingsovereenkomst;
- verweerster voert hiertegen aan dat de overeenkomst tussen partijen als een handelsagentuurovereenkomst moet worden gekwalificeerd en dat de rechtsvordering derhalve niet-ontvankelijk is aangezien zij na afloop van de termijn van één jaar is ingesteld.

II.B.- Vorderingen van partijen:

Verzoekster vordert veroordeling van verweerster tot betaling aan haar van een bedrag van 47 152,07 EUR, inclusief btw en te vermeerderen met rente en kosten.

Zij vordert vergoeding van haar werkzaamheden tijdens de maand oktober 2012 ten bedrage van 5 500 EUR, alsmede haar provisie over de perioden van 1 juli 2011 tot en met 30 juni 2012 en van 1 juli 2012 tot en met 31 oktober 2012.

Zij kwalificeert de overeenkomst als een aannemingsovereenkomst met uitsluiting van een handelsvertegenwoordigersovereenkomst en een handelsagentuurovereenkomst.

Verweerster concludeert tot niet-ontvankelijkheid van de tegen haar ingestelde rechtsvordering. Zij verzoekt de rechtbank, aan het Hof van Justitie van de Europese Unie een prejudiciële vraag te stellen.

Zij kwalificeert de overeenkomst als een handelsagentuurovereenkomst met uitsluiting van een handelsvertegenwoordigingsovereenkomst en een aannemingsovereenkomst. **[Or. 4]**

III.-OVERWEGINGEN:

1. - De kwalificatie van de betrokken overeenkomst is van belang voor de beoordeling of de rechtsvordering wel of niet ontvankelijk is.

Buiten kijf staat namelijk dat, indien de overeenkomst moet worden opgevat als een handelsagentuurovereenkomst, met uitsluiting van een aannemingsovereenkomst, de vordering (op 6 juni 2016) meer dan een jaar na het eindigen van de contractuele relatie (op 30 oktober 2012) is ingesteld.

Artikel X.24 van het Wetboek van economisch recht (voorheen artikel 26 van de wet van 13 april 1995 betreffende de handelsagentuurovereenkomst) bepaalt het volgende: „*Rechtsvorderingen die ontstaan uit een overeenkomst bedoeld in art. I.11, 1°, verjaren een jaar na het eindigen van de overeenkomst of vijf jaar na*

het feit waaruit de vordering is ontstaan zonder dat deze termijn langer mag duren dan een jaar na het eindigen van de overeenkomst.”

Ingeval de rechtsvordering is gebaseerd op een aannemingsovereenkomst kan daarentegen geen exceptie van niet-ontvankelijkheid worden opgeworpen.

2. - Het feit dat verweerster tot de bevinding is gekomen en heeft bepleit dat de overeenkomst tussen partijen een aannemingsovereenkomst was met uitsluiting van een handelsagentuurovereenkomst en vervolgens met uitsluiting van een handelsvertegenwoordigingsovereenkomst, is niet doorslaggevend voor de beslechting van het geschil.

De rechtbank is namelijk niet gebonden aan de kwalificatie van de overeenkomst door partijen, zeker niet wanneer dit een eenzijdige kwalificatie achteraf betreft.

Het feit dat de Cour du travail de Liège in zijn uitspraak inzake ██████████ – en niet verzoekster – tegen verweerster heeft bevestigd dat de vordering ongegrond was op grond dat de overeenkomst niet als een handelsvertegenwoordigingsovereenkomst kon worden gekwalificeerd maar als een aannemingsovereenkomst diende te worden aangemerkt, bindt de rechtbank evenmin met betrekking tot de kwalificatie van de overeenkomst, behalve voor wat de uitsluiting van een handelsvertegenwoordigingsovereenkomst betreft.

Noch de tribunal du travail, noch de cour du travail moest immers een uitspraak doen over de vraag of de betrokken overeenkomst een aannemingsovereenkomst in het algemeen of een handelsagentuurovereenkomst was.

3. - Volgens artikel [I].11.1^o van het Wetboek van economisch recht is de handelsagentuurovereenkomst de „overeenkomst waarbij de ene partij, de handelsagent, door de andere partij, de principaal, zonder dat hij onder diens gezag staat, permanent en tegen vergoeding belast wordt met het bemiddelen en eventueel het afsluiten van zaken in naam en voor rekening van de principaal.
[Or. 5]

De handelsagent deelt zijn werkzaamheden naar eigen goeddunken in en beschikt zelfstandig over zijn tijd.”

Deze definitie is overgenomen uit artikel 1 van de wet van 13 april 1995 betreffende de handelsagentuurovereenkomst.

Die wet zet richtlijn 86/653/EEG van de Raad van 18 december 1986 inzake de coördinatie van de wetgevingen van de lidstaten inzake zelfstandige handelsagenten in Belgisch recht om.

Artikel 1, lid 2, van die richtlijn definieert de handelsagent als degene „die als zelfstandige tussenpersoon permanent is belast met het tot stand brengen van de verkoop of de aankoop van goederen voor een ander, hierna te noemen

,principaal', of met het tot stand brengen en afsluiten van de verkoop of aankoop van goederen voor rekening en in naam van de principaal”.

4. - Verzoekster omschrijft haar werkzaamheden als volgt:
- Keuze van producten en leveranciers;
 - Keuze van het commerciële beleid;
 - Te woord staan van klanten;
 - Maken van keukenontwerpen;
 - Opstellen van offertes;
 - Voeren van prijsonderhandelingen;
 - Ondertekenen van bestellingen;
 - Verrichten van opmetingen ter plaatse;
 - Geschillenbeslechting;
 - Leiding geven aan medewerkers van de afdeling (secretariaat, verkopers, monteurs);
 - Opzetten en beheren van de webwinkel;
 - Stimulering van de verkoop door detailhandelaren, projectontwikkelaars en aannemers;
 - Tot stand brengen en afronden van toeleveringsovereenkomsten voor rekening van verweester.

Verzoekster bracht verweester maandelijks een forfaitair bedrag van 5 500 EUR in rekening naast reiskosten en jaarlijks een provisiefactuur waarvan het bedrag tussen 1 juli 2007 en 30 juni 2012 varieerde tussen 5 197,53 EUR en 30 574,19 EUR.

Zij benadrukt dat [REDACTED] binnen de bedrijfsruimten van verweester een permanente werkplek met een directe telefoonlijn en een direct e-mailadres had.

Deze functieomschrijving wordt door verweester niet aangevochten. Zij voert in haar conclusie voor de cour du travail de Liège in wezen aan dat [REDACTED] geheel onafhankelijk was, volstrekt zelfstandig omging met de klanten, [Or. 6] leveranciers en aannemers, zelf het commerciële beleid bepaalde, de merken en leveranciers koos, de website beheerde, de verkoop aan nieuwe doelgroepen stimuleerde, deelnam aan beurzen en tentoonstellingen, enz.

5. - Niettemin staat het volgende vast:

1°) Dit tot stand brengen en afsluiten van contracten vond uitsluitend op kantoor plaats binnen de bedrijfsruimte van verweerster.

2°) Verzoekster had ook andere taken die niets te maken hebben met het tot stand brengen en afsluiten van overeenkomsten voor rekening van verweerster:

- a) het leiding geven aan de medewerkers van de afdeling,
- b) het onderhouden van contacten met alle leveranciers en alle aannemers – en niet alleen met de klanten,
- c) het maken van ontwerpen en offertes en het opmeten van keukens, en niet alleen het opstellen van bestelbonnen.

De rechtbank stelt vast dat uit de door partijen ingediende conclusies en stukken het volgende blijkt.

1°) De taken die voortvloeien uit de activiteit bestaande in het tot stand brengen van de verkoop of de aankoop van goederen voor de principaal en het tot stand brengen en afsluiten van de verkoop of aankoop van goederen voor rekening en in naam van de principaal zijn even belangrijk als de overige taken, die niets met die activiteit te maken hebben.

2°) De honorering en de provisie van verzoekster zijn berekend voor al die verrichtingen samen, zonder onderscheid tussen beide activiteiten.

Dit is voor de rechtbank aanleiding om het Hof een derde vraag te stellen, zoals opgenomen in het dictum.

6. - Derhalve rijst de vraag of de kantoorgebondenheid van de activiteit van verzoekster enerzijds en het bestaan van die drie overige taken in de betrokken overeenkomst anderzijds in de weg staan aan de kwalificatie van die overeenkomst als handelsagentuurovereenkomst.

Bovendien moet worden uitgemaakt of het bestaan van andere taken dan die met betrekking tot het tot stand brengen en afsluiten van transacties voor de principaal de overeenkomst het karakter van handelsagentuurovereenkomst ontnemt indien die taken niet slechts bijkomende taken zijn. **[Or. 7]**

7. [OMISSIS]

8. [OMISSIS]**[Or. 8]**

9. [OMISSIS]

10. [OMISSIS]

11. [De rechtbank besluit dat prejudiciële vragen dienen te worden gesteld om de volgende redenen:]

1°) De vraag naar de kwalificatie als „handelsagentuurovereenkomst” moet worden beantwoord vooraleer de ontvankelijkheid van de vordering wordt onderzocht.

2°) Voor zover de rechtbank weet, is met betrekking tot de twee in punt 6 hierboven opgeworpen vragen tot op heden door het Hof van Justitie nog geen prejudiciële beslissing genomen; hieruit volgt niet dat de rechtbank verplicht is een prejudiciële vraag aan het Hof te stellen, maar wel dat een dergelijke verwijzing relevant is zonder dat zij leidt tot toepassing van artikel 99 van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie, dat bepaalt: „Wanneer een gestelde prejudiciële vraag identiek is aan een vraag waarover het Hof reeds uitspraak heeft gedaan, wanneer het antwoord op een dergelijke vraag duidelijk uit de rechtspraak kan worden afgeleid of over het antwoord op een prejudiciële vraag redelijkerwijs geen twijfel kan bestaan, kan het Hof in elke stand van het geding op voorstel van de rechter-rapporteur, de advocaat-generaal gehoord, beslissen om bij met redenen omklede beschikking uitspraak te doen.”

3°) De door verweerster aangehaalde auteurs (P. DEMOLIN, P. KILESTE en N. GODIN) verdedigen het standpunt dat het zich voor de klantenwerving verplaatsen geen wezenlijk element van de handelsagentuurovereenkomst is, aangezien het niet wordt genoemd in de definitie van die overeenkomst, maar zij erkennen dat het een omstreden kwestie is; verder blijkt uit de totstandkomingsgeschiedenis van de eerder aangehaalde wet van 13 april 1995 dat de eis van een duurzame contractuele band op zichzelf niet de agent uitsluit die zijn activiteiten als nevenberoep of parttime uitoefent (Parl. St., Senaat, 1991-1992, nr. 355-3, blz. 6 - , aangehaald door verweerster).

12.- Bijgevolg beslist de rechtbank de hierna in het dictum geformuleerde prejudiciële vragen te stellen. [Or. 9]

IV.- BESLISSING:

De rechtbank, na beraad rechtsprekend op tegenspraak en in eerste aanleg,

Schorst de behandeling van het onderzoek inzake de ontvankelijkheid en de gegrondheid van de vordering en inzake de verwijzing in de kosten,

Stelt het Hof van Justitie van de Europese Unie overeenkomstig artikel 267, tweede alinea, VWEU de volgende prejudiciële vragen:

1°) *Dient artikel 1, lid 2, van richtlijn 86/653/EEG van de Raad van 18 december 1986 inzake de coördinatie van de wetgevingen van de lidstaten inzake zelfstandige handelsagenten aldus te worden uitgelegd dat het vereist dat de*

handelsagent de klanten of de leveranciers buiten de onderneming van de principaal tracht te werven en bezoekt?

2°) Dient artikel 1, lid 2, van bovengenoemde richtlijn 86/653/EEG aldus te worden uitgelegd dat het vereist dat de handelsagent geen andere taken vervult dan die welke verband houden met het tot stand brengen van de verkoop of de aankoop van goederen voor de principaal, en met het tot stand brengen en afsluiten van de verkoop of aankoop van goederen voor rekening en in naam van de principaal?

3°) Dient, gesteld dat de tweede vraag ontkennend moet worden beantwoord, artikel 1, lid 2, van bovengenoemde richtlijn 86/653/EEG aldus te worden uitgelegd dat het vereist dat de handelsagent andere taken dan die welke verband houden met het tot stand brengen van de verkoop of de aankoop van goederen voor de principaal, en met het tot stand brengen en afsluiten van de verkoop of aankoop van goederen voor rekening en in naam van de principaal, slechts bijkomend uitvoert?

[OMISSIS]